

Til Udlændinge- og Integrationsministeriet

HØRINGSSVAR

Dato: 22. marts 2022

Kontor: Sekretariatet i SIRI

Høringssvar fra Det Nationale Integrationsråd til – forslag til lov om ændring af udlændingeloven (Ændring af reglerne om bortfald af opholdstilladelser ved genopdragelsesrejser m.v. og ændring af reglerne om adgang til familiesammenføring for personer med midlertidig beskyttelsesstatus)

Rådet er generelt positive over for, at regeringen har fokus på at imødegå de negative konsekvenser ved genopdragelsesrejser, som kan have store konsekvenser både for det enkelte barn og for resten af familien. Men der burde stadig være mere fokus på forebyggelse frem for efterværn. Barnet står ofte alene og er magtesløs overfor at modværge sig forældrenes ønske om, at sende dem på genopdragelsesrejse. Det er samtidig vigtigt, at der iværksættes tiltag for at sikre, at børnenes opholdstilladelser ikke falder bort som følge af en genopdragelsesrejse. Samtidigt er det helt centralt, at det ikke kommer til at gå ud over barnets tidsbegrænset opholdstilladelse.

Parallelt med Børnerådet¹ mener det Nationale Integrationsråd, at det bør undersøges mere systematisk, hvad udfordringerne mere konkret består af for de familier i Danmark, hvor børnene bliver sendt på genopdragelsesrejse. Denne viden kan være vital for at sætte ind med de rette indsatsler.

En ekspertgruppe under den norske regering har i marts 2020 offentliggjort en rapport om unge, der bliver efterladt i hjemlandet mod deres vilje². Denne rapport indeholder en hel del relevant information, og det kunne være yderst relevant at lave en lignende ekspertgruppe i Danmark for at afdække problemet yderligere.

Børnesamtale kan være et fornuftigt skridt, men det bør være kommunerne, og ikke staten som har den centrale rolle

Mens det naturligvis er fornuftigt at mindske de afledte negative konsekvenser som følge af genopdragelsesrejser, mener rådet som nævnt indledningsvist, at regeringen bør fokusere yderligere på forebyggelsesaspektet og sætte mere ind for at forhindre, at genopdragelsesrejser overhovedet finder sted. Ligesom Rådet nævnte i sit høringssvar til L415, kan man i den forebyggende indsats fx støtte civilsamfundsaktører, der har mulighed for at nå ud til målgruppen, og man kan styrke vejlednings- og oplysningsindsatser.

¹ Børnerådets høringssvar á 7. 12.21 til Udlændinge- og Integrationsministeriet

² "Det var ikke bare ferie" – rapport fra ekspertgruppe om unge som etterlates i utlandet mot sin vilje. Marts 2020

I relation til det forebyggende område kan det være positivt, at myndighederne får mulighed for at tage en samtale med et givent barn, hvis der fra kommunernes side er mistanke om, at vedkommende er i risiko for at blive sendt på genopdragelsesrejse.

Den foreslåede ordning om, at det er de statslige myndigheder, der kan eller skal tage samtalen med børnene, bør dog revurderes. Rådet mener nemlig, at det bør være skolen, som er hovedaktør på at tage samtalen med børnene med mulighed for deltagelse af kommunen. Det er nemlig skolen, som er tættest på det enkelte barn med en alt andet lige højere grad af gensidig tillid parterne imellem til følge. Der bør også være mulighed for, at skolen kan lave en underretning til kommunen.

Hver gang en sag skifter hænder, er der risiko for tab af vigtig information, og der kan pludselig være langt fra den lærer, klassekammerat eller anden person, der har spottet tegnene på, at en genopdragelsesrejse kan være forestående, og til informationen når ind til de statslige myndigheder.

Desuden kan det i sig selv være u hensigtsmæssigt, at det er de statslige myndigheder, som tager samtalen. Det kan virke skræmmende for børnene, at tage en sådan samtale i uvante og utrygge rammer med ukendte personer. Det kan sammen med en frygt for, hvad der sker deres forældre i sig selv føre til, at barnet måske ikke fortæller sandheden om en forestående genopdragelsesrejse. Rapporten fra den norske ekspertgruppe nævner endvidere, at frygt for myndighederne ligefrem kan bidrage til, at forældrene fremskynder en genopdragelsesrejse. Dette gælder antageligt både kommuner og stat, men det understreger behovet for en indsats, der er tæt på barnet og familien.

Det er meget væsentligt, at en samtale med børnene ikke er det eneste forebyggende tiltag, man som professionel ude i kommunerne kan gribe til, og det er vigtigt at det pågældende personale er klædt fagligt på til det. En børnesamtale indebærer, at børn kan blive tvunget til at udstille deres forældre, og hvis samtalen skal gennemføres, er det meget væsentligt, at det sker med kvalificeret personale.

Kommunale fagfolk skal opkvalificeres

Som nævnt skal de kommunale fagfolk opkvalificeres, så de har de rette værktøjer til at sætte forebyggende ind over for barnets tarv på en måde, der beskytter barnet bedst muligt.

Rådet vil derfor foreslå, at der etableres mulighed for, at kommunale fagfolk kan trække på ekspertviden fra fx RED eller andre fageksperter. Det kan fx være igennem en styrkelse af den eksisterende koordinationsenhed for ufrivillige udlandsophold.

For at kommunerne kan handle, er det også vigtigt, at man ved, hvornår der er tale om et ufrivilligt udlandsophold. Rapporten fra den norske ekspertgruppe beskriver, at myndighederne har svært ved at navigere i skellet mellem forældrenes ret til at bestemme over deres barn og barnets rettigheder. Ligesom det kan være svært at vide, hvornår man har nok information til at gribe ind mod barnets vilje.

Rådet finder det derfor positivt, at man i lovforslaget lægger op til at vurderingen af, hvorvidt et udlandsophold er af negativ karakter eller ej skal bero på dets form og indhold. Men det understreger

også behovet for, at de kommunale fagfolk har adgang til information og opkvalificering inden for området.

Helhedsorienteret indsats over for familierne

Rapporten fra den norske ekspertgruppe nævner som et kritikpunkt, at myndighedernes tilgang i høj grad har været med til at lægge ansvaret for at undgå genopdragelsesrejser over på barnet selv. Men man bør i højere grad have en tilgang, hvor forældre, myndigheder o.l. tillægges et større ansvar.

Rapporten oplister nogle årsager til, at forældre vælger at sende deres børn på genopdragelsesrejse. Det kan være mange forskellige årsager hertil, men det kan fx være fordi, at forældrene er bange for, at deres oprindelige kultur bliver fortrængt af kulturen i det nye land de nu bor i – men det kan også handle om desperation, afmagt, hårde livssituationer, manglende integration og forståelse for det nye samfund samt en følelse af manglende kontrol over barnets udvikling og situation. Det er særligt væsentligt at man forsøger at skelne mellem disse motiver, hvis man skal forhindre en genopdragelsesrejse. Forældrene skal derfor have information om alternative handlingsmuligheder, gerne allerede inden de helt konkret begynder at overveje en eventuel genopdragelsesrejse. De skal mødes med dialog af fagfolk, der er tæt på deres hverdag, og som de kan have tillid til.

I samme forbindelse er det også væsentligt at have øje for søskende til det barn, der er i risiko for at blive sendt på genopdragelsesrejse. I bogen "genopdragelsen" af Anton Geist, Sebastian Abrahamsen og Lasse Skou Andersen beskrives det, at en ung kvinde blev tvunget på genopdragelsesrejse i Pakistan, bl.a. fordi hun fik af vide, at hvis hun ikke tog afsted, så ville faren slå hendes søskende ihjel.

Dette understreger, at genopdragelsesrejser også kan ses som et mere kollektivt socialt problem i den enkelte familie, og at det derfor er vigtigt, at dette perspektiv er inddraget i den samlede indsats. I rapporten fra den norske ekspertgruppe understreges netop vigtigheden i inddrage dette perspektiv, da familierne ofte er kendetegnet ved at have stærke kollektivistiske værdier.

Relevant med efterværn

Børn, der kommer hjem fra genopdragelsesrejse, kan stå i en meget udsat og sårbar position. Dette beskrives også i rapporten fra den norske ekspertgruppe. Det er særligt gældende, hvis barnet er undsluppet en genopdragelsesrejse, og dermed har sat sig op imod familien. I en sådan situation står barnet meget alene uden det familiære netværk, når vedkommende kommer hjem. Det er derfor meget vigtigt, at der er mulighed for vejledning og et efterværn, der kan støtte barnet og tackle både de fysiske, juridiske og mentale konsekvenser af en genopdragelsesrejse.

Fokus på forebyggelse - nu

Det er positivt, at der laves politiske tiltag over for negativ social kontrol og genopdragelsesrejser. Men der burde dog være mere fokus på forebyggelsen frem for den mere reaktive indsats, som man ser i dag. Det er både dyrere og mindre effektivt, at sætte ind efterfølgende frem for at forebygge, at genopdragelsesrejser overhovedet finder sted.

Med dette og andre lignende lovforslag er det bydende nødvendigt, at gribe chancen for at gøre andet og mere end bare at symptombehandle. Konsekvenserne af en genopdragelsesrejse rammer ikke kun det enkelte barn men også hele familien, og det væsentligste er derfor, at vi gør vores yderste for, at genopdragelsesrejser overhovedet ikke finder sted.

Med venlig hilsen

Halima El Abassi
Forkvinde for Det Nationale Integrationsråd